

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

เอกสารศึกษาเฉพาะกรณี เรื่อง บทบาทกองทัพต่อยุทธศาสตร์ การเตรียมพร้อมแห่งชาติ

พ.ศ.๒๕๕๗-๒๕๖๑

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

เอกสารศึกษาเฉพาะกรณี เรื่อง บทบาทกองทัพต่อยุทธศาสตร์
การเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๗ - ๒๕๖๑

พิมพ์ครั้งที่ 1 - กรุงเทพฯ จำนวน 400 เล่ม ISSN 0858-8751
ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 2559 จำนวน 60 หน้า

สงวนลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ. การพิมพ์ พ.ศ. 2537

ลิขสิทธิ์ภาษาไทย เป็นของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

ผู้อำนวยการ	: พลตรี จุมพล	เฉลยถ้อย
ที่ปรึกษา	: พันเอก อภิศักดิ์	สมบัติเจริญนนท์
	: พันเอก กิตติ	คงสมบัติ
	: พันเอกหญิง อารยา	จุลานนท์
	: นาวาอากาศเอกหญิง จุฬารัตน์ เพชรวิเศษ	
	: พันเอก สุทัศน์	คร่ำในเมือง
หัวหน้าโครงการ	: พันเอก อรรคเดช	ประทีปอุษานนท์
นักวิจัย/ผู้เขียน	: นางสาว หัสยา	ไทยนานนท์
คณะวิจัย	: เรือโทหญิง นันทิยา	ทองคนารักษ์
	: จำเอก สามภพ	ศรีอักษร
	: นางสาว มนวดี	ตั้งตรงหฤทัย
	: นางสาว ธราทิพย์	พ่วงเชียง
	: นางสาว กรรณิการ์	มหาสารกุล
พิสูจน์อักษร	: จำอากาศตรี ชาญชัย	วังวงศ์
	: นางสาว ชุตินธร	พรวุฒิกุล
	: นาง กัญจนิพร	มหาวรากุล

จัดพิมพ์โดย

กองศึกษาวิจัยทางยุทธศาสตร์และความมั่นคง

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

62 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ

10400 โทร. 0 2275 5715 เว็บไซต์ <http://ssc.rtarf.mi.th>

เอกสารศึกษาเฉพาะกรณี เรื่อง

**“บทบาทกองทัพต่อยุทธศาสตร์
การเตรียมพร้อมแห่งชาติ
พ.ศ.๒๕๕๗ – ๒๕๖๑”**

คำนำ

“พลวัตของโลกในยุคโลกาภิวัตน์” เป็นปรากฏการณ์ที่ทำให้ห้องค์ประกอบในส่วนต่างๆ ของโลก เชื่อมต่อเข้าด้วยกันในลักษณะหลอมรวม ไร้ขอบเขตแบบหลากหลายมิติจนเกิดกระแสการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่ออย่างแพร่หลายรอบด้าน และครอบคลุมทั่วทั้งโลก รวมทั้งประเทศไทยต้องรับมือกับระบบการพัฒนาประเทศที่เป็นไปอย่างก้าวกระโดดและไม่มีขีดจำกัด จึงต้องเร่งปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในประเทศที่ส่งผลกระทบต่อทิศทางการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต จำเป็นต้องมีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาที่เหมาะสมเพื่อกำหนดทิศทางและกรอบแนวทางในการพัฒนาประเทศทั้งในระยะสั้นและระยะยาว การกำหนดยุทธศาสตร์จึงมีความสำคัญที่ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการบริหารจัดการอย่างมีแบบแผน ตั้งแต่การบริหารงานในระดับชาติจนกระทั่งถึงการบริหารงานในระดับองค์กร ให้มีทิศทางที่แน่นอน โดยที่ทิศทางหรือกรอบนโยบายที่ชัดเจนนี้ จะนำไปสู่จุดมุ่งหมายให้กับองค์กรในระดับรองได้ต่อไป

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (ศสย.สปท.) ในฐานะหน่วยงานคลังสมองของกองทัพ มีภารกิจในการพัฒนางานวิชาการและศึกษาวิจัยเกี่ยวกับยุทธศาสตร์และความมั่นคง รวมทั้งให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านยุทธศาสตร์ และความมั่นคงให้แก่หน่วยงานกองทัพ และรัฐบาล ได้ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ตลอดจนการปรับเปลี่ยนองค์กรให้มีความพร้อมในทุกด้านทั้งเชิงรับและเชิงรุก เพื่อตอบสนองต่อภารกิจของกองทัพได้อย่างบรรลุผลจึงได้จัดทำ “ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๘)” ขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาหน่วยให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรร่วมกันของกำลังพลทุกคน เพื่อให้ ศสย.สปท. ตอบสนองต่อภารกิจของกองทัพและประเทศชาติในเชิงวิชาการและองค์ความรู้ด้านยุทธศาสตร์และความมั่นคงได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
กันยายน ๒๕๕๙

สารบัญ

คำนำ		๓
สารบัญ		๕
ส่วนที่ ๑	บทนำ	๖
ส่วนที่ ๒	ภาพรวมและความสัมพันธ์ของการดำเนินงาน ตามกรอบยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๗ -๒๕๖๑	๑๐
ส่วนที่ ๓	ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ	๑๖
	๓.๑ สภาวะการณ์ที่กระทบต่อความมั่นคง	๑๗
	๓.๒ การเตรียมความพร้อมของไทย	๑๙
	๓.๓ การเตรียมพร้อมแห่งชาติตามนโยบาย / แผนที่เกี่ยวข้องและมติคณะรัฐมนตรี	๒๐
	๓.๔ กรอบแนวคิดยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อม แห่งชาติ	๒๔
	๓.๕ ประเด็นยุทธศาสตร์	๒๗
ส่วนที่ ๔	บทบาทกองทัพต่อยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อม แห่งชาติ	๔๒
ส่วนที่ ๕	บทสรุป และข้อเสนอแนะ	๔๘
สารบัญรูปภาพ	แผนภาพที่ ๑	๑๒
	แผนภาพที่ ๒	๕๐
สารบัญตาราง	ตารางสรุป บทบาทและภารกิจของกองทัพต่อยุทธศาสตร์ การเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๗ - ๒๕๖๑	๕๑

ส่วนที่ ๑

บทนำ

บทบาทกองทัพไทยต่อยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๗ – ๒๕๖๑

๑. บทนำ

เมื่อโลกต้องเผชิญกับสถานการณ์ฉุกเฉินและภัยคุกคามจนนำไปสู่ “ภาวะวิกฤต” ทุกประเทศพยายามหาทางป้องกัน แก้ไข และลดผลกระทบ ความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อประเทศและประชาชนของตนให้ดีที่สุด จึงจำเป็น ที่ประเทศต่างๆ ต้องเตรียมการและมีแผนการเตรียมพร้อมของชาติ เพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์และภัยคุกคามดังกล่าวอย่างเหมาะสม สำหรับ ประเทศไทยรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการเตรียมพร้อมของชาติในการเผชิญ กับภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อความอยู่รอดปลอดภัยของชาติ โดยในช่วง ที่ผ่านมารัฐบาลได้กำหนดให้มีแผนการเตรียมพร้อมแห่งชาติมาแล้วหลายฉบับ ได้แก่ แผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๑๗ แผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๒๐ แผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕ และนโยบายการเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๘ ตามลำดับ ปัจจุบันประเทศไทยได้ประกาศใช้ “ยุทธศาสตร์ การเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๗ – ๒๕๖๑” มาตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นมา เพื่อรองรับและแก้ไขปัญหาคู่ต่อสถานการณ์วิกฤติต่างๆ ด้วยการผนึกกำลังของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกองทัพไทยในฐานะหน่วยงานหลักด้านความมั่นคงของชาติที่มีส่วนเกี่ยวข้องตามยุทธศาสตร์ฯ นี้ ในการ บูรณาการดำเนินงานร่วมกับทุกภาคส่วนอย่างเป็นระบบรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ต้องทำ ความเข้าใจและจัดทำแผนปฏิบัติการของหน่วยงานรองรับแผนยุทธศาสตร์ การเตรียมความพร้อมแห่งชาติฯ นี้ นอกจากนี้ยังต้องให้ความสำคัญกับการ

พัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติ โดยเน้นการบริหารวิกฤตการณ์ร่วมกัน เพื่อรับมือภัยคุกคามต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นทั้งจากธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น รวมทั้งในภาวะสงคราม โดยมุ่งระดมสรรพกำลังและใช้ทรัพยากรจากทุกภาคส่วน ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ในการป้องกัน แก่ไข บรรเทา และฟื้นฟูความเสียหาย ของชาติที่เกิดจากภัยต่างๆ รวมถึงเตรียมพร้อมเพื่อเผชิญกับภัยเหล่านั้น อย่างทันท่วงที ซึ่งในส่วนของภาคราชการนั้น ประกอบด้วย สำนักงานสภา ความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.), กระทรวงมหาดไทย (มท.), กระทรวงกลาโหม (กท.) และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ทั้งนี้ รัฐบาล มอบหมายให้ สมช. กำหนดยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติฯ ขึ้น เพื่อให้ หน่วยงานราชการและภาคส่วนต่างๆ ใช้เป็นแนวทางเตรียมความพร้อม และ ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ฯ ดังกล่าว ไปสู่การปฏิบัติร่วมกันได้อย่างสอดคล้อง กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ชาติมีภูมิคุ้มกัน ตั้งแต่ยามปกติจนถึงในสถานการณ์วิกฤติด้วยการให้คนในชาติมีส่วนร่วม และ ทุกภาคส่วนผนึกกำลังกันภายใต้แนวคิดของการป้องกัน (Prevention) การเตรียมพร้อม (Preparedness) การบริหารจัดการขณะเกิดเหตุ (Response) และการฟื้นฟู (Recovery) ภายใต้การบริหารจัดการแบบเบ็ดเสร็จ (Comprehensive Management) อย่างมีเอกภาพ มีประสิทธิภาพ และบูรณาการแผนการเตรียมพร้อม ในทุกระดับอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สถานการณ์วิกฤตของชาติคลี่คลายลงโดยเร็ว และเกิดผลเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินน้อยที่สุด

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นนี้ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) จึงได้พัฒนาระบบการเตรียมความพร้อมของประเทศ โดยได้ทบทวนนโยบาย การเตรียมพร้อมแห่งชาติเพื่อกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันและที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยได้ให้

ความสำคัญกับการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ ดำเนินการและกำหนดให้มีตัวชี้วัดผลการดำเนินงานภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ การเตรียมพร้อมแห่งชาติดังกล่าว ในอันที่จะทำให้มีความชัดเจนในการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ และสามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติได้อย่างสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในระยะต่อไป โดยเริ่มมีผลตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นไป

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (ศศย.สปท.) ได้ทำการศึกษาในเรื่องดังกล่าวและจัดทำเอกสารศึกษาเฉพาะกรณี เรื่อง “บทบาทกองทัพต่อยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๗ – ๒๕๖๑” ฉบับนี้ขึ้น โดยได้ทำการศึกษาจากเอกสาร บทความวิชาการ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ อาทิ กรมสรรพกำลังกลาโหม กระทรวงกลาโหมกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย เป็นต้น เพื่อให้ทราบถึงบทบาท หน้าที่ของ กองทัพไทยในฐานะหน่วยงานความมั่นคงหลักของชาติที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งด้วยการเป็นหน่วยงานหลักและหน่วยงานร่วมตามยุทธศาสตร์ฯ ตลอดจนแนวทางการบูรณาการดำเนินงานของกองทัพร่วมกับทุกภาคส่วนอื่นๆ อย่างเป็นระบบ ในการรองรับสถานการณ์ต่างๆ อย่างไรให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะนำเสนอเป็น ๕ ส่วนสำคัญ ดังนี้คือ

ส่วนที่ ๑ บทนำ

ส่วนที่ ๒ ภาพรวมและความสัมพันธ์ของการดำเนินงานตามกรอบยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๗ – ๒๕๖๑

ส่วนที่ ๓ ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๗ – ๒๕๖๑

ส่วนที่ ๔ บทบาทกองทัพต่อยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติฯ

ส่วนที่ ๕ บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ ๒

ภาพรวมลำดับการดำเนินงานตามกรอบ
ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ

พ.ศ.๒๕๕๗ – ๒๕๖๑

๒. ภาพรวมและความสัมพันธ์ของการดำเนินงานตามกรอบยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๗ – ๒๕๖๑

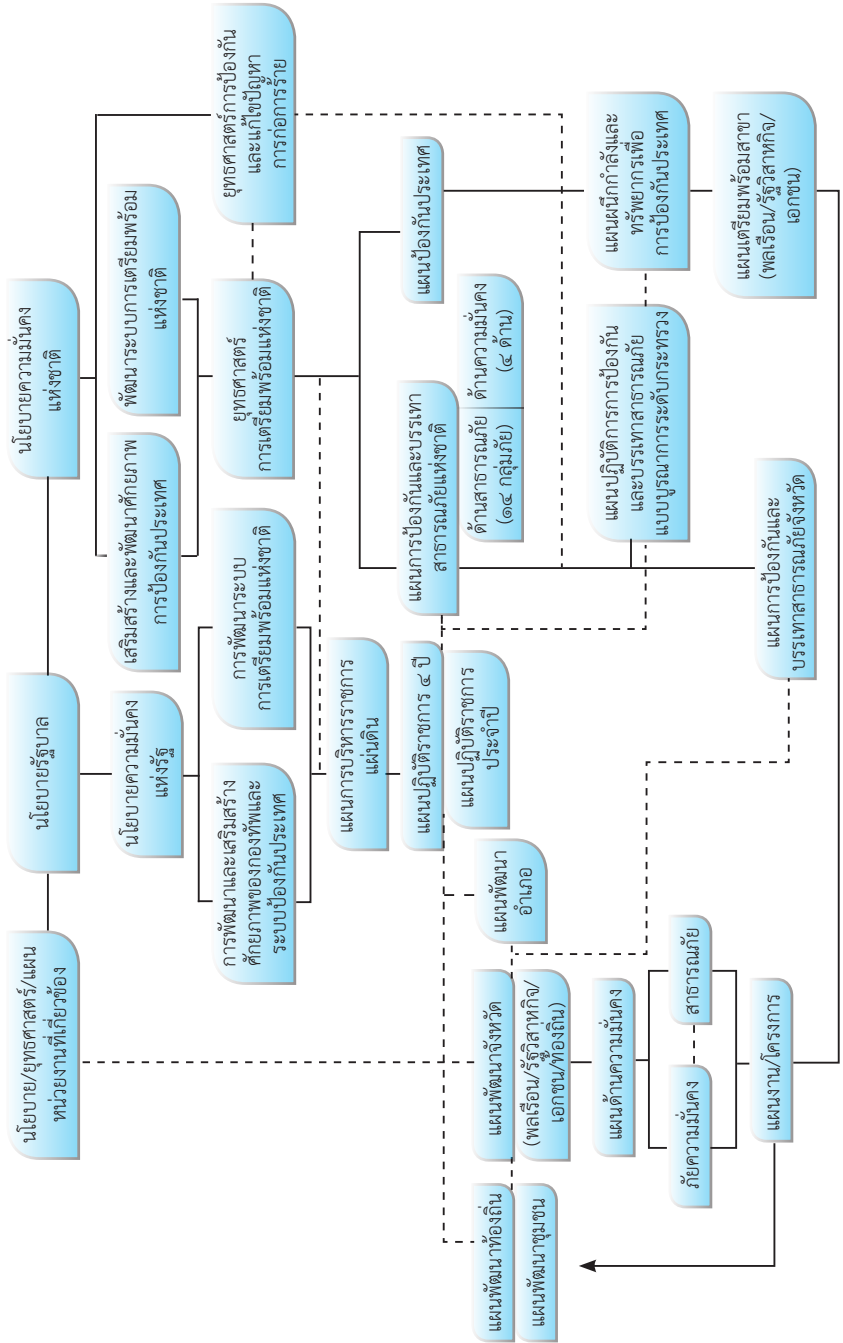
รัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการของประเทศ เพื่อให้ตอบสนองต่อสถานการณ์ภัยทางธรรมชาติ สาธารณภัย ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ตลอดจนภัยจากภาวะสงคราม ด้วยการจัดทำ พรบ. และการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติฯ เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ ได้มีการนำไปใช้อย่างบูรณาการร่วมกัน

ทั้งนี้ ในส่วนบทบาทของกองทัพตามยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติฯ เพื่อให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น จึงขออธิบายความสัมพันธ์ บทบาท ภาพรวมและความสัมพันธ์ของการดำเนินงานตามกรอบของยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติฯ ตามแผนภาพที่ ๑ ดังนี้

แผนภาพที่ ๑ แผนภูมิยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ

ก. **นโยบายรัฐบาล** นโยบายการบริหารประเทศของทุกๆ รัฐบาล ได้วางกรอบนโยบายสำคัญไว้ ไม่ว่าจะเป็นนโยบาย / ยุทธศาสตร์ / แผนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ โดยนโยบายของรัฐประกอบไปด้วยนโยบายความมั่นคงของรัฐ ที่มุ่งเน้นการพัฒนา เสริมสร้างศักยภาพของกองทัพ มีระบบป้องกันประเทศ และการพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติ ตลอดจนแผนการบริหารราชการแผ่นดิน นำไปสู่แผนปฏิบัติราชการประจำปีและ ๔ ปี

ข. **นโยบาย / ยุทธศาสตร์ / แผนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** ในส่วนที่เกี่ยวข้องคือในระดับของจังหวัด กระจายไปสู่อำเภอ ท้องถิ่น และชุมชน ซึ่งจะมีแผนด้านความมั่นคงจังหวัด ประกอบด้วยแผนความมั่นคงแผนงานภัยความมั่นคงและด้านสาธารณสุข โดยหน่วยงานในระดับจังหวัด อำเภอ จะมีการจัดแผนรองรับภัยทั้ง ๒ ด้านดังกล่าวด้วยทรัพยากรที่มีอยู่ อาทิ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เป็นต้น

ค. **นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ** เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่ง ที่เน้นด้านการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศ ตลอดจนการพัฒนา ระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติ นำไปสู่ยุทธศาสตร์การเตรียมแห่งชาติ และยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อร้ายที่รับผิดชอบโดย ศูนย์ต่อต้านการก่อการร้ายสากล (ศตก.) เข้ามาดำเนินงาน ทั้งนี้ในส่วนของยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ ประกอบด้วย ๒ แผน คือ

ง. **แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย** ประกอบด้วย ด้านสาธารณสุข (๑๔ กลุ่มภัย) และด้านความมั่นคง (๔ ด้าน) มุ่งสู่แผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแบบบูรณาการระดับกระทรวง และในระดับของจังหวัด เพื่อตอบสนองต่อนโยบายความมั่นคงของชาติ

จ. แผนป้องกันประเทศ ดำเนินการโดยกองทัพ ตามแผนการป้องกันประเทศของ กท. ปี ๕๘, ยุทธศาสตร์ทหาร ปี ๕๘, แผนป้องกันประเทศของเหล่าทัพต่างๆ รวมทั้ง แผนระดมสรรพกำลัง ของ กท. ปี ๕๒ ไปจนถึง พ.ร.บ.กำลังพลสำรอง ปี ๕๘ นอกจากนี้ ยังมีในส่วนของแผนเตรียมพร้อมสาขา สำหรับภาคพลเรือน / รัฐวิสาหกิจ และเอกชน ที่รองรับ เพื่อให้ตอบสนองและเกิดการบูรณาการงานของทุกภาคส่วนได้อย่างเป็นระบบ

จากภาพรวมและความสัมพันธ์ของการดำเนินงานตามกรอบยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ ดังกล่าวข้างต้น จะทำให้ทราบถึงนโยบายต่างๆ และภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องตามแผนภูมิยุทธศาสตร์ฯ ที่ได้นำเสนอในข้างต้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ความชัดเจนในการรับนโยบายต่างๆ ลงมาสู่ภาคปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

ส่วนที่ ๓

ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ

พ.ศ.๒๕๕๗ – ๒๕๖๑

๓. ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๗ – ๒๕๖๑

ประเทศไทยเผชิญกับความเสี่ยงแนวโน้มการเกิดสถานการณ์ความมั่นคงและสาธารณภัยขนาดใหญ่ทำให้รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญ โดยการจัดเตรียมความพร้อมของประเทศในแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้นให้เหมาะสมในแต่ละช่วงเวลา เพื่อให้ประเทศมีความพร้อมรับมือกับสิ่งที่คาดว่าจะเกิดขึ้นโดยมีสรุปสาระสำคัญของยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติฯ ดังนี้

๓.๑ สถานการณ์ที่กระทบต่อความมั่นคง

ภัยคุกคามทางทหาร สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงอาจทำให้มีสถานการณ์สู้รบและการปะทะกันตามแนวชายแดน อันมาจากปัญหาชายแดน ปัญหาการรุกรานอิปไตย ตลอดจนความขัดแย้งทางผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ บริเวณพื้นที่ชายแดนและทางทะเล ทำให้มีการใช้กำลังทหารเพื่อเข้าทำการป้องกันปราบปราม ยับยั้ง เพื่อให้การคุ้มครองแก่ประชาชนและทรัพย์สินของประชาชนและของรัฐในบริเวณพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการสู้รบหรือมีความขัดแย้ง

ภัยคุกคามแบบใหม่ มีลักษณะของความรุนแรงและส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศและความปลอดภัยต่อประชาชนในวงกว้าง มีแนวโน้มเกิดขึ้นบ่อยครั้งและส่งผลกระทบอย่างใหญ่หลวง โดยเฉพาะในหลายๆ เหตุการณ์ที่ผ่านมาของทั่วโลกที่ได้ประสบกับภัยพิบัติจากธรรมชาติและภัยด้านความมั่นคงต่างๆ ซึ่งปัญหาดังกล่าวถือเป็นปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่สามารถกระทบต่อความมั่นคงของชาติ หากไม่สามารถดำเนินการป้องกันและจัดการกับปัญหาดังกล่าวได้

สาธารณสุข มีแนวโน้มเกิดขึ้นบ่อยและมีความรุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของประชาชนในวงกว้างและยากที่จะจัดการได้เพียงหน่วยงานใดเพียงหน่วยเดียว ที่ผ่านมามีพบว่า^๑ ประเทศไทยขาดความสามารถในด้านความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และการเตรียมพร้อมของระบบการบริหารวิกฤตการณ์ ทำให้เมื่อเกิดวิกฤตการณ์ขึ้น มักประสบปัญหากับความล่าช้าของขั้นตอนการจัดการกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งการฟื้นฟูสถานการณ์ ถึงแม้จะมีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักเรื่องดังกล่าวในปัจจุบัน แต่ขาดการบูรณาการการทำงานตั้งแต่ขั้นป้องกัน การแก้ไขเหตุการณ์ และการฟื้นฟู โดยสาธารณสุขที่เกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์และธรรมชาติ มีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นและเกิดขึ้นบ่อยครั้ง เนื่องจากพื้นฐานของการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลืองจนเกิดภาวะเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมนำไปสู่ปัญหาภาวะโลกร้อนซึ่งก่อให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติขนาดใหญ่ที่มีความรุนแรงและทำให้เกิดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินเป็นอย่างมากและการขาดระบบการเตรียมความพร้อมที่มีประสิทธิภาพของประเทศ ทำให้มีข้อจำกัดในการป้องกัน (Prevention) บรรเทา (Mitigation) เพื่อลดเงื่อนไขของผลกระทบจากเหตุการณ์ให้เบาลง รวมถึงการจัดการขณะเกิดเหตุได้อย่างทันท่วงทีอย่างมีประสิทธิภาพและภายหลังสิ้นสุดเหตุการณ์ที่ต้องเร่งดำเนินการฟื้นฟูเยียวยาทางกายภาพและจิตใจ

^๑ ทัศนีย์ ผลชานิกโก ; เอกสารวิชาการ เรื่อง ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๗ - ๒๕๖๑

๓.๒ การเตรียมความพร้อมของไทย

กระบวนการทบทวนนโยบายการเตรียมพร้อมแห่งชาติและการระดมความคิดเห็น (Brain Storm) จากหน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ ทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) และการจัดประชุมกลุ่ม (Focus Group) สามารถประมวลภาพรวมสภาพปัญหาการเตรียมพร้อมของประเทศไทยที่ยังคงต้องการพัฒนาในประเด็น ดังนี้

- ▶ ระบบการแจ้งเตือนสาธารณภัยและภัยความมั่นคงที่ชัดเจน แม่นยำ และกระจายข้อมูลข่าวสารที่น่าเชื่อถือแก่หน่วยงานที่รับผิดชอบและสาธารณชน
- ▶ ระบบการเตรียมแผนและบัญชาทรัพยากร เครื่องมือ อุปกรณ์ การกู้ภัย ผู้เชี่ยวชาญสาขาต่างๆ เพื่อเป็นฐานข้อมูลในคลังข้อมูลสาธารณภัยแห่งชาติ
- ▶ ระบบการจัดทำบัญชีระดมสรรพกำลังเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติตามแผนป้องกันประเทศที่ต้องการความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชน
- ▶ การมีระบบกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และการเบิกจ่ายเงินที่ไม่เอื้อต่อการดำเนินงานของผู้บริหารเหตุการณ์ในสถานการณ์ฉุกเฉินที่ต้องดำเนินการจัดการปัญหาอย่างรอบคอบและเร่งด่วน

- ▶ การให้การศึกษาและการเข้าถึงองค์ความรู้ของประชาชนและชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัยยังไม่เพียงพอ
- ▶ การนำแผนผืนก้ำกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศไปสู่การปฏิบัติที่ไม่สามารถนำมาใช้ทดสอบการระดมสรรพกำลังได้เพราะไม่มีภาวะสงคราม
- ▶ ประสิทธิภาพของระบบการบัญชาเหตุการณ์เพื่อใช้ในการบริหารจัดการภัยแต่ละประเภททั้งในห่วงวาทะก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และหลังเกิดภัยที่ต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๓.๓ การเตรียมพร้อมแห่งชาติตามนโยบาย / แผนที่เกี่ยวข้องและมติคณะรัฐมนตรี

๓.๓.๑ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)^๒
(มติสภาความมั่นคงแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕) ให้ความสำคัญกับประเด็น ดังนี้

- (๑) การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศ มีดังนี้
- เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของกองทัพ
  - เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของชาติจากทุกภาคส่วนในการผืนก้ำกำลังการป้องกันประเทศและการมีส่วนร่วมสนับสนุนการดำเนินงานของกองทัพตั้งแต่ในชั้นภาวะปกติ
  - ส่งเสริมและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการป้องกันประเทศและความมั่นคง

^๒ บทความ เรื่อง ความจำเป็นในการฝึกซ้อมแผนป้องกันและบรรเทาภัยในภาคคมนาคมกลุ่มบริหารความปลอดภัย สำนักแผนความปลอดภัย ; ๒๓ ก.ย.๕๗

- เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพไทยและกองทัพเพื่อนบ้าน รวมทั้งมิตรประเทศ
- พัฒนาและนำศักยภาพของกองทัพในยามปกติมาสนับสนุนภารกิจ นอกเหนือจากสงคราม

(๒) พัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติ โดย

- การเตรียมพร้อมของประเทศ ในด้านการกำหนดและพัฒนา นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผน แผนปฏิบัติการ ให้ประสานสอดคล้อง ระหว่างแผนระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่น และ ระดับชุมชน
- ส่งเสริมและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภัยในเชิงรุก
- พัฒนาและสนับสนุนการมีระบบฐานข้อมูลด้านทรัพยากรของประเทศด้านความมั่นคงและการมีคลังข้อมูลสาธารณภัยแห่งชาติ
- ส่งเสริม สนับสนุน และ พัฒนาการศึกษาค้นคว้า วิจัย และแลกเปลี่ยน องค์ความรู้กับหน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ

นอกจากนี้ ยังมีนโยบายของรัฐบาลอีกหลายประเด็นที่มีความสัมพันธ์ และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

๓.๓.๒ นโยบายรัฐบาล มุ่งเน้นให้ความสำคัญ นโยบายความมั่นคง แห่งรัฐ ในประเด็นเรื่องพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของกองทัพและระบบ ป้องกันประเทศ และการพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติ รวมทั้ง นโยบาย ที่ดินทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการสร้างภูมิคุ้มกันและ เตรียมความพร้อมรองรับและปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง ของสภาพภูมิอากาศและพิบัติภัยธรรมชาติ

๓.๓.๓ นโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ในด้านการเตรียมความพร้อมแห่งชาติ ได้กำหนดกรอบพันธกิจการพัฒนางานเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยมุ่งเน้นการสร้างพลังงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้มีความมั่นคงและคุณภาพ มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตลอดจนรักษาผลประโยชน์ของชาติจากข้อตกลงตามพันธกรณีระหว่างประเทศด้านการวิจัยและพัฒนา นอกจากนี้ยังส่งเสริมการใช้ข้อมูลเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การวางแผนการผลิตด้านการเกษตร การป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติยกระดับคุณภาพชีวิต ตลอดจนการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๓.๓.๔ นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย พ.ศ.๒๕๔๕ ให้ความสำคัญกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายเป็นไปอย่างมีเอกภาพ มีประสิทธิภาพและทันต่อเหตุการณ์ และเพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน รวมทั้งประชาคมระหว่างประเทศ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย

๓.๓.๕ ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๘ ให้ความสำคัญกับแนวคิดยุทธศาสตร์ในการป้องกันประเทศ ประกอบด้วย การสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง การฝึกกำลังเพื่อการป้องกันประเทศ และการป้องกันเชิงรุก

๓.๓.๖ ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ.๒๕๔๕ – ๒๕๕๙) (มติสภาความมั่นคงแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕) ให้ความสำคัญกับประเด็นการคุ้มครองการใช้ประโยชน์จากทะเล อันเนื่องมาจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่มีลักษณะข้ามพรมแดนทั้งอาชญากรรมข้ามชาติ การก่อการร้าย

ภัยธรรมชาติ และภัยที่เกิดจากรัฐที่มีแนวคิดในการใช้ความรุนแรงในการบังคับใช้กฎหมาย

๓.๓.๗ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕ – ๒๕๕๙) ให้ความสำคัญในประเด็นการมีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการป้องกันภัยจากการก่อการร้ายและอาชญากรรม ยาเสพติด ภัยพิบัติ และการแพร่ระบาดของโรคภัยที่ส่งผลต่อสถานะทางเศรษฐกิจในระยะยาวจากผลกระทบในด้านความมั่นคงแห่งชีวิต เศรษฐกิจ ความเป็นอยู่เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในภูมิภาค

๓.๓.๘ แผนการป้องกันและทาสาธารณภัยแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๕๓ – ๒๕๕๗) เป็นกรอบและทิศทางให้หน่วยงานทุกภาคส่วนตั้งแต่ระดับท้องถิ่นถึงระดับประเทศปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตั้งแต่ระยะก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และหลังเกิดภัยอย่างเป็นระบบ มีทิศทางเดียวกันและเสริมกำลังกันอย่างบูรณาการ และเพื่อจัดระบบการดำเนินงานและเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ไว้รองรับสถานการณ์สาธารณภัยตามลักษณะความเสี่ยงภัยให้แก่หน่วยงานทุกภาคส่วน ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นถึงระดับประเทศ

๓.๓.๙ แผนฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศของ กท. พ.ศ.๒๕๕๒ ให้ความสำคัญกับทุกภาคส่วนในการมีส่วนร่วมฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อเตรียมความพร้อมอย่างประสานสอดคล้องและเป็นระบบตามภาระหน้าที่และขีดความสามารถที่ได้กำหนดไว้ในภารกิจของแต่ละหน่วยงาน โดยให้พร้อมที่จะสนับสนุนการปฏิบัติการกิจป้องกันประเทศของฝ่ายทหารได้ตั้งแต่ภาวะปกติ และเมื่อเกิดภัยจากการสู้รบหรือการสงคราม การสนับสนุนฝ่ายทหารยังคงดำเนินการได้อย่างเต็มขีดความสามารถตามแผนที่ทหารกำหนดหรือร้องขอ ทั้งนี้เพื่อให้การป้องกันและรักษาเอกราช อธิปไตย บูรณภาพดินแดน

ของชาติ และความมั่นคงของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการระดมสรรพทรัพยากร ๙ ด้าน ได้แก่ ด้านกำลังคน อาหาร น้ำ การคมนาคม การสื่อสาร การแพทย์และสาธารณสุข อุตสาหกรรมและปัจจัยการผลิต เชื้อเพลิงและพลังงาน และการประชาสัมพันธ์ มาสนับสนุนกองทัพ

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดการบูรณาการและการปรับแผนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และการจัดองค์กรในการรับผิดชอบทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคสังคม จึงได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติฯ ขึ้น โดยมีกรอบแนวคิด ดังนี้

๓.๔ กรอบแนวคิดยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ^๓

๓.๔.๑ การเตรียมพร้อมของประเทศให้พร้อมเผชิญกับภาวะไม่ปกติ
ให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผน แผนปฏิบัติการ ให้พร้อมเผชิญกับภัยความมั่นคง สาธารณภัย สถานการณ์ฉุกเฉินและภัยเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยประสานและผนึกกำลังของทุกฝ่ายในชาติ

๓.๔.๒ การเตรียมทรัพยากรมนุษย์ให้มีภูมิคุ้มกันเป็นรากฐานสำคัญ
ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีภูมิคุ้มกันภัยความมั่นคงและสาธารณภัย โดยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการเตรียมความพร้อมในระดับชุมชน ท้องถิ่น ภูมิภาค และประเทศ ในการเตรียมความพร้อมและบริหารจัดการในมิติการป้องกัน การมีข้อมูล การมีระบบเฝ้าระวังแจ้งเตือน การจัดการเมื่อคาดว่าจะเกิดภัย ขณะเกิดภัย และหลังเกิดภัย โดยกระบวนการเรียนรู้ถ่ายทอดสั่งสมประสบการณ์ บทเรียน และกระบวนการมีส่วนร่วมของหน่วยงานรัฐ

^๓ ทศนิยม ผลขานิกโก ; เอกสารวิชาการ เรื่อง ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๗ - ๒๕๖๑

กับทุกภาคส่วนในการดำเนินงานเพื่อเตรียมความพร้อมร่วมกันของคนในชาติ โดยเฉพาะภัยที่มีสาเหตุจากมนุษย์ถือเป็นการเตรียมพร้อมที่สำคัญที่สามารถวางแผนเพื่อป้องกันหรือลดผลกระทบจากภัยดังกล่าวได้

๓.๔.๓ การเตรียมความพร้อมของชุมชนท้องถิ่น ให้ความสำคัญกับชุมชนท้องถิ่น ให้ความสำคัญกับชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผน และแนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยความมั่นคงและสาธารณภัย รวมทั้งมีกระบวนการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างภาครัฐ ชุมชนท้องถิ่น ประชาสังคม และภาคประชาชน โดยนำความรู้ของชุมชนท้องถิ่นมาใช้ในการป้องกันและจัดการกับภัยความมั่นคง และสาธารณภัย และสนับสนุนการจัดการฐานข้อมูลภัยต่างๆ ตลอดจนการมีเครือข่ายเฝ้าระวังและแจ้งข่าวสารข้อมูลในระดับชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งการสร้างความพร้อมรับมือที่จะสามารถจัดการภัยที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้ด้วยตนเอง โดยมีชุมชนท้องถิ่นเป็นศูนย์กลางและเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

๓.๔.๔ การเตรียมพร้อมเชิงรุกของหน่วยงานเพื่อป้องกันและลดผลกระทบ การมีแผน กฎ ระเบียบ ระบบเฝ้าระวังแจ้งเตือน การเตรียมบัญชีทรัพยากรทั้งคนและสิ่งของอุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อมใช้งานอย่างเหมาะสม เพื่อให้การบริหารจัดการสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นไปอย่างทันท่วงทีและมีประสิทธิภาพ

๓.๔.๕ การผนึกกำลังเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของชาติ ในการป้องกันประเทศ เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของชาติด้วยการผนึกกำลังและทรัพยากรจากทุกภาคส่วนในการป้องกันประเทศและให้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงานของกองทัพไทย ศูนย์ระดมสรรพกำลังทางทหาร และ

ศูนย์บัญชาการทางทหารตั้งแต่ในภาวะปกติ ตลอดจนพัฒนาระบบการประสานงานระหว่างกองทัพกับหน่วยงานพลเรือน เพื่อป้องกันภัยคุกคามจากภายนอกประเทศ ทั้งทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ตลอดจนเสริมสร้างศักยภาพและปลูกฝังจิตสำนึกด้านความมั่นคงให้กับคนและชุมชน รวมทั้งสร้างเครือข่ายอาสาสมัครเพื่อสนับสนุนกองทัพในการจัดเตรียมกำลังและใช้กำลังเพื่อปฏิบัติการกิจตามแผนป้องกันประเทศ

๓.๔.๖ การเสริมสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศ ในกรอบทวิภาคี และพหุภาคี เพื่อพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมของชาติ

๓.๔.๗ การพัฒนาและสนับสนุนการมีระบบฐานข้อมูลทรัพยากรของประเทศด้านความมั่นคง และสนับสนุนการมีคลังข้อมูลสาธารณสุขเพื่อการแจ้งเตือนภัย การอพยพ การให้ความช่วยเหลือ การบริจาค การจัดการในภาวะฉุกเฉินทั้งภัยคุกคามทางทหาร และสาธารณสุขไว้ตั้งแต่ในยามปกติ โดยมีการปรับปรุงฐานข้อมูลสม่ำเสมอให้นำมาประกอบการตกลงใจของผู้บัญชาการเหตุการณ์ รวมทั้งจัดให้มีช่องทางการประสานและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานในการสนับสนุนทรัพยากรทั้งด้านความมั่นคงและด้านสาธารณสุข ให้สามารถแลกเปลี่ยน และนำทรัพยากรมาใช้ร่วมกันเมื่อเกิดภัยในแต่ละระดับความรุนแรงของสถานการณ์ได้อย่างทันท่วงที รวมทั้งนำแผนและระบบฐานข้อมูลมาทดสอบการปฏิบัติในการฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ

๓.๔.๘ การส่งเสริมและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภัยในเชิงรุก เป็นการฝึกกำลังทุกภาคส่วนเป็นภาคีเครือข่ายในกระบวนการวางแผนการบริหารจัดการภัย ตั้งแต่ขั้นก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ โดยเสริมสร้างการพัฒนาความรู้การตระหนักรู้ การมีจิตสำนึกความมั่นคง การมีจิตสำนึกของทุกภาคส่วน เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมฝึกกำลังในการป้องกันและ

บรรเทาผลกระทบก่อนเกิดเหตุ ดำเนินการแก้ไขขณะเกิดเหตุอย่างทันท่วงที และฟื้นฟูความเสียหายทางกายภาพและจิตใจให้กลับคืนสู่ภาวะปกติ รวมทั้งทบทวนและพัฒนา กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

๓.๔.๙ การมีระบบการบริหารจัดการที่ประสานสอดคล้องตั้งแต่ระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่น ตลอดจนการให้ความสำคัญกับการดำเนินงานของกระทรวงมหาดไทยในฐานะที่เป็นหน่วยรับผิดชอบภารกิจ การรักษาความมั่นคงภายในประเทศ การดำเนินงานของศูนย์อำนวยการร่วม การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ตั้งแต่ในภาวะปกติ เพื่อประสานบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานเพื่อนำเสนอผู้บัญชาการเหตุการณ์ ในแต่ละห้วงเวลาและแต่ระดับความรุนแรงของภัย รวมทั้งให้จัดตั้งกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตพื้นที่ (อปท./ อำเภอ/ เขต/ จังหวัด/ กทม.) ตั้งแต่ในยามปกติ เพื่อให้สามารถปรับเปลี่ยนเป็น “ศูนย์บัญชาเหตุการณ์ส่วนหน้าจังหวัด/ กรุงเทพมหานคร” เมื่อคาดว่าจะเกิดภัยหรือเมื่อเกิดภัยขึ้นอย่างทันท่วงที และสามารถปรับใช้ในภารกิจเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในการรักษาความสงบเรียบร้อย และ ศูนย์ระดมสรรพกำลังกลาโหมในการป้องกันประเทศ

๓.๕ ประเด็นยุทธศาสตร์ ในยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ – ๒๕๖๑ ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ไว้ ๕ ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้^๔

^๔ นโยบายการเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๗ – ๒๕๖๑ ; สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเตรียมพร้อมของทุกภาคส่วนให้พร้อมเผชิญกับ
ภาวะไม่ปกติ มี ๕ เป้าประสงค์ ๖ ตัวชี้วัด ๙ กลยุทธ์ คือ

เป้าประสงค์

เป้าประสงค์ที่ ๑ หน่วยงานระดับกระทรวง กรม จังหวัด และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
ได้ให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมของชาติ

เป้าประสงค์ที่ ๒ หน่วยงานส่วนกลางและจังหวัดมีการเตรียมพร้อมด้าน
ทรัพยากรและบัญชีบุคลากรภาครัฐ อาสาสมัคร ที่สอดคล้องกับประเภทของภัย
ที่เกิดขึ้นในพื้นที่

เป้าประสงค์ที่ ๓ การมีหลักสูตรและคู่มือสำหรับหน่วยงานรัฐและประชาชนให้
พร้อมเผชิญกับภัยความมั่นคงและสาธารณภัยโดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีโอกาสเสี่ยงภัย

เป้าประสงค์ที่ ๔ การพัฒนาระบบคลังสมองข้อมูลสาธารณภัยแห่งชาติและระบบ
เครือข่ายข้อมูลด้านความมั่นคง เพื่อให้สามารถใช้สนับสนุนการอำนวยความสะดวก
ประสานการบริหารจัดการภัยและสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์
ร่วมกันของหลายหน่วยงาน

เป้าประสงค์ที่ ๕ หน่วยงานระดับกระทรวง กรม จังหวัด องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นจัดการฝึกอบรมและฝึกซ้อมด้านความมั่นคงและด้านสาธารณภัย
เพื่อเตรียมความพร้อมของคนและทรัพยากรบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของ
หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด

๑. ร้อยละของหน่วยงานระดับกระทรวง กรม จังหวัด กำหนดแผนเตรียม
ความพร้อมเผชิญกับภัยความมั่นคงและสาธารณภัย

๒. จำนวนหน่วยงานที่รับผิดชอบแผนปฏิบัติการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแบบบูรณาการระดับกระทรวงมีระบบข้อมูลบัญชีผู้เชี่ยวชาญและบัญชีทรัพยากรของหน่วยงานที่ทันสมัยและสามารถสนับสนุนการดำเนินงานการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและภัยความมั่นคง
๓. จำนวนจังหวัดกำหนดหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้และการตระหนักรู้การเตรียมพร้อมในการป้องกันภัยด้านความมั่นคงและสาธารณภัย
๔. ร้อยละของหน่วยงานระดับกระทรวง / กรม มีระบบข้อมูลบัญชีทรัพยากรด้านสาธารณภัยเพื่อป้องกันตนเองเบื้องต้น และมีระบบเครือข่ายข้อมูลด้านความมั่นคงเพื่อสนับสนุนการแลกเปลี่ยนข้อมูลและใช้ประโยชน์ร่วมกัน
๕. จำนวนหน่วยงานส่วนกลางที่เกี่ยวข้องและจังหวัด / กลุ่มจังหวัด มีการฝึกอบรมและฝึกซ้อมแผนด้านสาธารณภัยที่สอดคล้องกับกรอบแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (ภาคสาธารณภัย ภาคความมั่นคง)
๖. กระทรวงกลาโหมจัดการฝึกร่วมกองทัพไทย (กผร.) และ/หรือ การฝึกกระดมสรรพกำลังเพื่อการทหาร (กรส.) ในกรอบแผนป้องกันประเทศ โดยประสานและบูรณาการการฝึกร่วมกับหน่วยงานฝ่ายพลเรือน

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนา ทบทวน และปรับปรุง นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผน แผนฉุกเฉิน แผนเผชิญเหตุ แนวทางปฏิบัติ และคู่มือให้พร้อมเผชิญภาวะไม่ปกติให้ครอบคลุมการป้องกัน

กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาและตรวจสอบระบบการแจ้งเตือน ฝ้าระวัง ทั้งทางบก ทางทะเล ทางอากาศ

กลยุทธ์ที่ ๓ เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การเรียนรู้ ทักษะ ความชำนาญ การตระหนักรู้และจิตสำนึกสาธารณะ

กลยุทธ์ที่ ๔ ส่งเสริมและพัฒนาระบบการสื่อสารหลัก และสื่อสารสำรอง และการมีฐานข้อมูลด้านการสื่อสารเพื่อให้สามารถใช้ได้ในทุกสถานการณ์

กลยุทธ์ที่ ๕ ส่งเสริม พัฒนา และสนับสนุนให้หน่วยงานรัฐ เอกชน และทุกภาคส่วน มีการเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรและการสนธิกำลังระหว่างหน่วยงานตั้งแต่ในภาวะปกติ

กลยุทธ์ที่ ๖ พัฒนาและสนับสนุนเร่งรัดการมีคลังข้อมูลสารอณภัยแห่งชาติ และช่องทางประสานการติดต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูลทรัพยากรระหว่างหน่วยงาน ทั้งพื้นที่ทางบกและทางทะเล

กลยุทธ์ที่ ๗ พัฒนาและเสริมสร้างการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์และการจัดการ ข่าวสาร

กลยุทธ์ที่ ๘ สนับสนุนการนำศักยภาพของกองทัพในยามปกติเข้ามาสนับสนุนภารกิจนอกเหนือจากสงคราม

กลยุทธ์ที่ ๙ ส่งเสริมและสนับสนุนการฝึกอบรมและการฝึกซ้อมในการทดสอบ แผนแนวทางปฏิบัติของระบบบัญชาการเหตุการณ์ให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐที่ปฏิบัติงานภาคสนาม เจ้าหน้าที่ประจำ ศูนย์บัญชาการหรือศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ และผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้บัญชาการเหตุการณ์ในแต่ละสถานการณ์จำลอง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและศักยภาพให้คน ชุมชน และสังคม มี ๔ เป้าประสงค์ ๔ ตัวชี้วัด ๘ กลยุทธ์ คือ

เป้าประสงค์

เป้าประสงค์ที่ ๑ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองท้องถิ่นมีความรู้ ความเข้าใจ ระบบการเฝ้าระวัง แจ้งเตือน การบัญชาการ เหตุการณ์ภัยความมั่นคงและสาธารณภัย

เป้าประสงค์ที่ ๒ คนในสังคมมีภูมิคุ้มกัน มีจิตสำนึกด้านความมั่นคง และจิตสำนึกด้านความปลอดภัย

เป้าประสงค์ที่ ๓ ชุมชน ท้องถิ่น มีความรู้และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการเตรียมพร้อมเผชิญภัยความมั่นคงและสาธารณภัย

เป้าประสงค์ที่ ๔ เครือข่ายองค์กรชุมชน และท้องถิ่น มีส่วนร่วมและทำงานร่วมกับหน่วยงานรัฐ ภาคเอกชน สมาคม มูลนิธิ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรสาธารณกุศล ในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่กระทบต่อความมั่นคงและภัยจากสาธารณภัย

ตัวชี้วัด

๑. ร้อยละของการอบรมการเตรียมความพร้อมของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐและผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่น ในหมู่บ้านเป้าหมายที่มีความเสี่ยงภัย โดยจัดหลักสูตรการฝึกอบรม เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจ จิตสำนึกด้านความปลอดภัย จิตสำนึกด้านความมั่นคง และพัฒนาเครือข่ายการเฝ้าระวังและการข่าวภาคประชาชน
๒. จำนวนหน่วยงานส่วนกลางและจังหวัดร่วมกันกำหนดแผนงาน / โครงการ / งบประมาณ เกี่ยวกับหลักสูตรการเสริมสร้างจิตสำนึก

ด้านความมั่นคงและจิตสำนึกด้านความปลอดภัยจากสาธารณภัยให้กับ
หน่วยงานในระดับชุมชนหมู่บ้านและอาสาสมัคร

๓. ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการกระจายข้อมูลให้ให้แก่
ชุมชนและหมู่บ้าน
๔. ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแผนการดำเนินงานร่วมกับ
หน่วยงานของรัฐสมาคม มูลนิธิ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรสาธารณ
กุศล ในการป้องกันและบรรเทาภัยความมั่นคงและ / หรือ สาธารณภัย

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมและสนับสนุนศักยภาพการบริหารจัดการภัยโดยชุมชน

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ การรับรู้ การตระหนักรู้ จิตสำนึก
สาธารณะ

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมและสนับสนุนการฝึกอบรมให้แก่บุคลากรภาครัฐ ชุมชน
ท้องถิ่นองค์กรสาธารณกุศล ภาคประชาชน ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา
อย่างสม่ำเสมอ

กลยุทธ์ที่ ๔ พัฒนาและขยายเครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชนในการเตรียมพร้อม
เพื่อสนับสนุนและร่วมมือกับเครือข่ายของภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น สมาคม มูลนิธิ

กลยุทธ์ที่ ๕ ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมมือกับ
อำเภอ จังหวัด ได้จัดเตรียมแผน แนวทางปฏิบัติ คู่มือ บัญชีความพร้อม
ของทรัพยากร หลักสูตรการฝึกอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรหรือพนักงาน
ในองค์กรให้ตระหนักและทราบแนวทางปฏิบัติเมื่อเผชิญกับประเภทภัยที่เกิดขึ้น

กลยุทธ์ที่ ๖ ส่งเสริมและพัฒนาการจัดทำระบบฐานข้อมูลสาธารณภัยระดับท้องถิ่น โดยสามารถเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลภัยพิบัติระดับอำเภอ และ จังหวัด

กลยุทธ์ที่ ๗ สนับสนุนให้มีการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งกองทุนภัยพิบัติ ของชุมชนตำบล หรือ กองทุนเพื่อเฝ้าระวังสาธารณภัยและภัยความมั่นคง

กลยุทธ์ที่ ๘ ส่งเสริมและจัดให้มีกลไกการประสานงานและขับเคลื่อนความร่วมมือ ในการดำเนินการของหน่วยงานรัฐกับชุมชนท้องถิ่น

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การเสริมสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศ มี ๓ เป้าประสงค์ ๓ ตัวชี้วัด ๗ กลยุทธ์ คือ

เป้าประสงค์

เป้าประสงค์ที่ ๑ ประเทศไทยกับประเทศต่างๆ โดยเฉพาะในกลุ่มอาเซียนและ กับองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศต่างๆ มีความร่วมมือที่ใกล้ชิดในการ เตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงและสาธารณภัย

เป้าประสงค์ที่ ๒ มีกลไกความร่วมมือและการสนับสนุนระบบอุปกรณ์ด้าน การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจากต่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบาย และยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติของรัฐบาล

เป้าประสงค์ที่ ๓ พัฒนาระบบการเตรียมพร้อมของไทยในการรับมือกับภัยคุกคาม ด้านความมั่นคงและสาธารณภัย โดยพัฒนาระบบฐานข้อมูล การแลกเปลี่ยน ความรู้และประสบการณ์จากต่างประเทศที่มีความเชี่ยวชาญและเหมาะสม

ตัวชี้วัด

๑. ร้อยละการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ การฝึกอบรม ด้านความมั่นคงการจัดการสาธารณภัย ระหว่างหน่วยงานไทยที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ

๒. มีการจัดการฝึกซ้อมระหว่างประเทศไทยกับประเทศต่างๆ ในระดับทวิภาคีหรือพหุภาคีทั้งในด้านการจัดการภัยคุกคามด้านความมั่นคงและการจัดการสาธารณสุข
๓. จำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความพร้อมด้านฐานข้อมูล และบัญชีทรัพยากรและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านทั้งของไทยและต่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนความช่วยเหลือและให้การสนับสนุนกรณีเกิดสาธารณสุขภัย

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ ๑ เสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือทางทหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขภัยในระดับต่าง ๆ กับมิตรประเทศอย่างใกล้ชิด

กลยุทธ์ที่ ๒ เสริมสร้างบทบาทนำและความร่วมมือที่ตระหว่างหน่วยงานความมั่นคงไทยกับหน่วยงานความมั่นคงของมิตรประเทศ

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือกับศักยภาพของประเทศไทยในการจัดการสาธารณสุขภัยและภัยความมั่นคงแบบใหม่ อาทิ การก่อวินาศกรรม การก่อการร้าย เป็นต้น

กลยุทธ์ที่ ๔ เสริมสร้างและพัฒนาความร่วมมือในการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขภัยและความร่วมมือด้านความมั่นคงและทางทหารในการปฏิบัติการกิจนอกเหนือจากการปฏิบัติการรักษาสันติภาพในกรอบสหประชาชาติ

กลยุทธ์ที่ ๕ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมร่วมกับหน่วยงานต่างประเทศ โดยการศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนาความร่วมมือทางวิชาการ แลกเปลี่ยนข้อมูล การสัมมนา ฝึกอบรม การเสริมสร้างทักษะเทคนิค

ความเชี่ยวชาญ การกำหนดช่องทางประสานความช่วยเหลือจากต่างประเทศ และการฝึกซ้อมทั้งด้านสาธารณภัยและด้านความมั่นคง ในระดับทวิภาคีและพหุภาคี

กลยุทธ์ที่ ๖ พัฒนาและจัดทำข้อมูล บัญชีทรัพยากร และความเชี่ยวชาญ เฉพาะด้านของต่างประเทศ ที่สามารถให้การสนับสนุนช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม และการบรรเทาสาธารณภัย รวมทั้งจัดให้มีการเตรียมข้อมูลและเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรและอุปกรณ์ต่างๆ เช่น ชุดปฏิบัติการกู้ภัย/กู้ชีพ ของหน่วยงานไทย

กลยุทธ์ที่ ๗ พัฒนาและจัดทำแผนอพยพคนไทยที่อยู่ในต่างประเทศ กรณีเกิดสาธารณภัยขนาดใหญ่และภัยความมั่นคงจากการสู้รบ การก่อวินาศกรรมในต่างประเทศ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การฝึกกำลังและบูรณาการแผนในทุกระดับ มี ๔ เป้าประสงค์ ๔ ตัวชี้วัด ๘ กลยุทธ์ คือ

เป้าประสงค์

เป้าประสงค์ที่ ๑ คือ หน่วยงานระดับกระทรวง/กรม ได้จัดทำแผนรองรับยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติในแผนปฏิบัติราชการของหน่วยงาน โดยประสานสอดคล้องระหว่างแผนระดับกระทรวง/ กรม แผนระดับจังหวัด และแผนระดับท้องถิ่น

เป้าประสงค์ที่ ๒ กระทรวงกลาโหมจัดทำแผนรองรับยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ เพื่อประสานและฝึกกำลังและทรัพยากรร่วมกับหน่วยงานพลเรือน และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างศักยภาพกองทัพในการป้องกันประเทศ

เป้าประสงค์ที่ ๓ จังหวัดกำหนดแผนงานหรือแนวทางการเตรียมพร้อมด้านความมั่นคงและด้านสาธารณสุข บรรลุในแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อให้ทุกหน่วยงานในจังหวัดได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมของจังหวัด

เป้าประสงค์ที่ ๔ การเพิ่มประสิทธิภาพการประสานแผนและแนวทาง/ช่องทางการปฏิบัติระหว่างกระทรวงมหาดไทยกับกระทรวงกลาโหมกับกระทรวงกลาโหม กรณีเกิดการสู้รบในพื้นที่จังหวัดชายแดนและพื้นที่ทางทะเล เพื่อสนับสนุนความต่อเนื่องในการรบและการให้ความช่วยเหลือดูแลประชาชนที่ได้รับผลกระทบอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

๑. จำนวนหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุนที่รับผิดชอบแผนปฏิบัติการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแบบบูรณาการระดับกระทรวงได้กำหนดให้มีประเด็นการเตรียมพร้อมเผชิญสาธารณภัยและภัยความมั่นคง ในแผนปฏิบัติราชการของหน่วยงาน
๒. กระทรวงกลาโหมได้จัดทำแผนฉีกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ และกองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ ได้จัดทำแผนรองรับยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติอย่างน้อยหน่วยงานละ ๑ แผน
๓. ร้อยละของจังหวัดได้จัดทำแผนงานด้านความมั่นคงที่ครอบคลุมกิจกรรมด้านความมั่นคงและสาธารณสุข
๔. กระทรวงกลาโหมได้จัดทำแนวทางหรือช่องทางการปฏิบัติระหว่างกระทรวงมหาดไทยกับกระทรวงกลาโหม กรณีเกิดภัยการสู้รบบริเวณพื้นที่จังหวัดชายแดนและพื้นที่ทางทะเล

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ ๑ ให้นำหน่วยงานของรัฐได้จัดทำแผนเตรียมพร้อมตามภารกิจของหน่วยงานบรรจุเป็นส่วนหนึ่งของแผนปฏิบัติการราชการของหน่วยงาน โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมให้หน่วยงานรัฐได้มีการจัดทำและพัฒนาแผนปฏิบัติการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแบบบูรณาการระดับกระทรวง แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด และแผนที่เกี่ยวข้องกับงานความมั่นคง

กลยุทธ์ที่ ๓ พัฒนาและทดสอบแผนฉันทกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศเพื่อให้สามารถระดับสรรพกำลังของหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างศักยภาพของชาติในการป้องกันประเทศ

กลยุทธ์ที่ ๔ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวางแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาท้องถิ่นและแผนพัฒนาชุมชนบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในจังหวัด

กลยุทธ์ที่ ๕ ส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานรัฐ รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน องค์กรมหาชนที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค ได้มีการจัดทำแผนบริหารธุรกิจต่อเนื่อง

กลยุทธ์ที่ ๖ ส่งเสริมให้สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สกล.) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อสนับสนุนงานด้านสาธารณภัยและความมั่นคงที่สอดคล้องกับประเภทภัยที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่น

กลยุทธ์ที่ ๗ ส่งเสริมและพัฒนาฝีมือการประสานการปฏิบัติที่ชัดเจนในการป้องกันและเผชิญภัยแต่ละประเภท โดยให้หน่วยงานของรัฐได้จัดทำคู่มือการประสานงานและการปฏิบัติ

การจัดทำคู่มือแนวทางปฏิบัติสำหรับประชาชนทั่วไปและประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยแต่ละประเภทบนพื้นฐานของกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาควิชาการภาคเอกชน และภาคชุมชน ภาคชุมชนท้องถิ่น

กลยุทธ์ที่ ๘ สนับสนุนและส่งเสริมการฝึกกำลังร่วมกันเป็นภาคีเครือข่าย โดยให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคท้องถิ่น องค์กรชุมชน สมาคม มูลนิธิ อาสาสมัครภาคพลเมือง ได้มีการจัดทำแผน แนวทาง และมาตรฐานการปฏิบัติงาน ร่วมกันในการเตรียมพร้อมเพื่อเผชิญภัยแต่ละประเภท

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การบริหารจัดการที่มีเอกภาพและประสิทธิภาพ
มี ๓ เป้าประสงค์ ๔ ตัวชี้วัด ๙ กลยุทธ์ คือ

เป้าประสงค์

เป้าประสงค์ที่ ๑ การมีระบบบริหารจัดการยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติที่สามารถฝึกกำลัง และมีความพร้อมในการระดมสรรพกำลังจากทุกภาคส่วน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยที่เกิดขึ้น

เป้าประสงค์ที่ ๒ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสาธารณภัยและความมั่นคงมีความรู้ ความเข้าใจระบบบัญชาการเหตุการณ์ และสามารถบัญชาการเหตุการณ์ในแต่ละระดับความรุนแรงของภัยที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์ที่ ๓ หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแบบบูรณาการระดับกระทรวง และแผนฝึกกำลังและทรัพยากร เพื่อการป้องกันประเทศ มีแผนงาน/โครงการรองรับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ

ตัวชี้วัด

๑. ร้อยละของหน่วยงานได้จัดทำแนวทางการบริหารจัดการการเตรียมพร้อมของหน่วยงาน
๒. ร้อยละของเจ้าหน้าที่รัฐของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการภัยความมั่นคงและสาธารณภัยที่ผ่านการอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับระบบบัญชาการเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับความรุนแรงของแต่ละประเภทภัย
๓. หน่วยงานระดับกระทรวง อย่างน้อย ๒๐ หน่วยงาน ได้จัดทำแผนงาน/โครงการในแผนปฏิบัติการประจำปีของกระทรวงรองรับยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ ๑ การบัญชาการเหตุการณ์เมื่อเกิดภาวะไม่ปกติ มอบให้ นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี หรือ รัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

กลยุทธ์ที่ ๒ การประสานและอำนวยการการพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติมอบให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติกระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม เป็นหน่วยหลักดำเนินการ

กลยุทธ์ที่ ๓ การเตรียมพร้อมเพื่อเผชิญกับสาธารณภัย ให้ยึดถือแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เป็นแผนหลัก โดยมีกระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยหลักรับผิดชอบ

กลยุทธ์ที่ ๔ การเตรียมพร้อมเพื่อเผชิญกับภัยการสู้รบและการสงคราม ให้ยึดถือแผนป้องกันประเทศ เป็นแผนหลัก โดยมีกระทรวงกลาโหม เป็นหน่วยหลักรับผิดชอบ

กลยุทธ์ที่ ๕ การเตรียมพร้อมเพื่อเผชิญกับภัยการก่อการร้าย ให้ยึดถือยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย เป็นแผนหลัก โดยมีสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นหน่วยหลักรับผิดชอบ

กลยุทธ์ที่ ๖ การสนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

กลยุทธ์ที่ ๗ การบูรณาการระดับพื้นที่มอบให้คณะกรรมการนโยบายและบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (กนจ.) สนับสนุนให้คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) ได้วางแผนและจัดทำแผนงาน / โครงการ / กรอบงบประมาณบนหลักการยึดพื้นที่ (Area Approach) สนับสนุนงานด้านความมั่นคงและงานด้านสาธารณสุขและในแผนพัฒนาจังหวัดทุกจังหวัด

กลยุทธ์ที่ ๘ การสนับสนุนการบริหารสถานการณ์ ให้ทุกหน่วยงานสนับสนุนการทำงานของศูนย์อำนวยการร่วมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และ กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ (อำเภอ / เขต / จังหวัด / กทม.) ตั้งแต่ในยามปกติ เพื่อให้พร้อมแปรสภาพเป็น “ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ” เมื่อเกิดสถานการณ์

กลยุทธ์ที่ ๙ การพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติ มอบให้ สำนักงาน สภาความมั่นคงแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เป็นหน่วยงานอำนวยการและประสาน ติดตามและประเมินผล เพื่อพัฒนาระบบเตรียมความพร้อมแห่งชาติ

๓.๖ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๓.๖.๑ การมีแผนรองรับยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ โดยประสานเชื่อมโยงในทุกระดับ

๓.๖.๒ การขับเคลื่อนโดยการปฏิบัติตามแผน ทุกหน่วยงานต้องให้ความสำคัญกับแผน และนำแผนมาใช้เมื่อคาดว่าจะเกิดเหตุการณ์ หรือเมื่อเกิดเหตุการณ์

๓.๖.๓ การขับเคลื่อนโดยการปฏิบัติตามกลยุทธ์ หน่วยงานหลัก ที่รับผิดชอบในแต่ละกลยุทธ์ ต้องกำหนดแนวทางปฏิบัติและจัดลำดับ ความสำคัญของการดำเนินงาน เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการในแต่ละปีงบประมาณ

๓.๖.๔ การขับเคลื่อนโดยกำหนดตัวชี้วัด เพื่อให้หน่วยงานหลักและ หน่วยงานร่วมสามารถดำเนินการตามตัวชี้วัดที่กำหนด

ส่วนที่ ๔

บทบาทกองทัพไทย

ต่อยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ

พ.ศ.๒๕๕๗ – ๒๕๖๑

๔. บทบาทกองทัพไทยต่อยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ

รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการเตรียมพร้อมของชาติใน การเผชิญกับภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัย ของชาติ โดยเน้นการแก้ไข ปัญหาใน “ภาวะวิกฤต” เพื่อรับมือกับภัยต่างๆ ด้วยการบูรณาการความร่วมมือ และการปฏิบัติร่วมกันของทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็น สมช., มท., กท. และ ก.พ.ร. ทั้งนี้ ให้ สมช. กำหนดยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติขึ้น โดยให้ ความสำคัญต่อการเตรียมพร้อมเพื่อเผชิญกับปัญหาความมั่นคงในรูปแบบใหม่ ในทุกด้าน เพื่อให้หน่วยงานราชการและภาคส่วนต่างๆ ใช้เป็นแนวทาง เตรียมความพร้อม และขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ฯ ดังกล่าว ไปสู่การปฏิบัติร่วมกัน ได้อย่างสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง ตลอดจนฉันทิกำลัง และบูรณาการแผนการเตรียมพร้อมในทุกระดับที่มีความประสานสอดคล้อง อย่างเป็นระบบ เพื่อให้สถานการณ์วิกฤตของชาติคลี่คลายลงโดยเร็ว และเกิด ผลเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินน้อยที่สุด

จากผลการศึกษา พบว่า กองทัพเป็นหน่วยงานหลักด้านความมั่นคง ของประเทศ มีหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล รวมทั้ง สนับสนุนการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๗ – ๒๕๖๑ การวิเคราะห์ภารกิจและขีดความสามารถของกองทัพไทยตามอำนาจ หน้าที่ทางกฎหมาย พ.ร.บ. ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องของกระทรวงกลาโหมและกองทัพไทย และบทบาทของกองทัพที่ได้รับมอบตามแผนการเตรียมพร้อมแห่งชาติฯ จากการศึกษานอกกรอบ บทความวิชาการ สื่อออนไลน์ การสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth interview) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ อาทิ กรมสรรพกำลังกลาโหม กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น ในการตอบสนองต่อแผนการเตรียม พร้อมแห่งชาติฯ ผ่านการลงพื้นที่เก็บข้อมูลเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

อาทิ สภาความมั่นคงแห่งชาติ กรมสรรพกำลังกลาโหม กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย เป็นต้น พบว่ามีบทบาทเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติฯ **๔ ประเด็นยุทธศาสตร์** ดังนี้

๔.๑ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเตรียมพร้อมของทุกภาคส่วนให้พร้อมเผชิญกับภาวะไม่ปกติ การพัฒนา ทบทวน ปรับปรุง นโยบาย ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมฯ เพื่อให้เกิดศักยภาพตามแนวทางปฏิบัติในการเตรียมความพร้อมของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกัน **โดยกองทัพเป็นหน่วยงานหลักในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสนับสนุนยุทธโศปกรณ์ ระบบการสื่อสาร และฐานข้อมูล** เน้นการส่งเสริม และพัฒนาระบบการสื่อสารและเครื่องมือในการแจ้งเตือนเฝ้าระวังสถานการณ์ฉุกเฉิน ไม่ว่าจะเป็นทางบก ทางทะเล หรือทางอากาศ เพื่อสนับสนุนให้หน่วยงานอื่นๆ ของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ตลอดจนระบบการสื่อสารหลัก และสื่อสารสำรอง และการมีฐานข้อมูลด้านการสื่อสารเพื่อให้สามารถใช้ได้ในทุกสถานการณ์ เพื่อการสนับสนุนให้หน่วยงานรัฐ เอกชน และทุกภาคส่วน ให้มีการเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรและการสนธิกำลังระหว่างหน่วยงานตั้งแต่ในภาวะปกติ รวมทั้งประสานการติดต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูลทรัพยากรระหว่างหน่วยงานทั้งพื้นที่ทางบกและทางทะเล และศักยภาพด้านการสนับสนุนการนำศักยภาพของกองทัพในยามปกติเข้ามาสนับสนุนภารกิจนอกเหนือจากสงคราม

๔.๒ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การเสริมสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศ ในการจัดการสาธารณภัย และภัยความมั่นคงแบบใหม่ การศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนาความร่วมมือทางวิชาการ การแลกเปลี่ยนข้อมูล การสัมมนา ฝึกอบรม การเสริมสร้างทักษะ เทคนิค ความเชี่ยวชาญร่วมกัน การกำหนด ช่องทางประสานความช่วยเหลือกับต่างประเทศ การฝึกซ้อมด้านสาธารณภัย และด้านความมั่นคงในระดับทวิภาคีและพหุภาคี การพัฒนาและจัดทำฐานร่วม ข้อมูลด้านทรัพยากรและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของแต่ละประเทศ รวมทั้ง การเตรียมข้อมูลและความพร้อมด้านบุคลากรและทรัพยากรต่างๆ ของฝ่ายไทย ตั้งแต่ยามปกติ **โดยกองทัพเป็นหน่วยงานร่วม ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาความสัมพันธ์ด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ** ด้วยการขยาย ความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างกองทัพกับหน่วยงานความมั่นคงของ ต่างประเทศที่เกี่ยวข้องในภูมิภาคทั้งระดับทวิภาคีและพหุภาคี เพื่อเตรียมการ และปฏิบัติการแก้ไขปัญหาสาธารณภัยในสถานการณ์ฉุกเฉิน ตลอดจนภัยคุกคาม ความมั่นคงไม่ตามแบบร่วมกัน

๔.๓ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การฝึกกำลังและบูรณาการแผน

ในทุกระดับ การจัดทำและพัฒนา แผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แบบบูรณาการระดับกระทรวง แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด และแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านความมั่นคงของหน่วยงานต่างๆ รวมทั้ง สนับสนุนและส่งเสริมการฝึกกำลังร่วมกันเป็นภาคีเครือข่าย โดยให้หน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคท้องถิ่น องค์กรชุมชน สมาคม มูลนิธิอาสาสมัคร ภาคพลเมือง ได้มีการจัดทำแผน แนวทาง และมาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure : SOP) ร่วมกันเพื่อให้มีความพร้อมต่อการเผชิญภัยแต่ละประเภท **โดยกองทัพเป็นหน่วยงานร่วม ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การใช้ศักยภาพของกองทัพฝึกกำลังร่วมกับภาคส่วนต่างๆ** พัฒนา และทดสอบแผนฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ เพื่อให้สามารถระดมสรรพกำลังของหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างศักยภาพของชาติในการป้องกันประเทศ ด้วยการนำศักยภาพ และความพร้อมของกองทัพ โดยเฉพาะด้านกำลังพลเข้ามาช่วยเหลือ สนับสนุน แก้ไข สถานการณ์วิกฤตของชาติร่วมกับทุกภาคส่วน โดยถือเป็นการปฏิบัติการทางทหารอื่นๆ นอกเหนือจากสงคราม (Military Operations Other Than War : MOOTW)

๔.๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การบริหารจัดการที่มีเอกภาพและ

ประสิทธิภาพ การควบคุม สั่งการ อำนวยการ ประสานงานในการแก้ไข สถานการณ์วิกฤตให้คลี่คลายกลับคืนสู่ภาวะปกติโดยเร็วอย่างมีเอกภาพ จึงกำหนดให้นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี หรือ รัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย เป็นผู้บัญชาการ โดยมี สมช., มท. และ กท. เป็นหน่วยหลักประสานงาน และดำเนินการแก้ไขปัญหาร่วมกับทุกภาคส่วนตามยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อม

แห่งชาติฯ โดยกองทัพเป็นหน่วยงานหลัก ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การบริหารจัดการที่มีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ ด้วยการดำเนินการ ประสานงาน และอำนวยความสะดวกเตรียมความพร้อมร่วมกับ สมช. และ มท. เพื่อให้เกิดเอกภาพ และความพร้อมในการเผชิญกับภัยคุกคามความมั่นคงของชาติทุกรูปแบบ โดยที่ กองทัพดำเนินงานตามแผนป้องกันประเทศของ กท. ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ การเตรียมพร้อมแห่งชาติฯ ตลอดจนการเตรียมพร้อมเพื่อเผชิญกับภัยการสู้รบ และการสงคราม โดยให้ยึดถือแผนป้องกันประเทศเป็นแผนหลัก โดยมีกระทรวง กลาโหมเป็นหน่วยหลักในการรับผิดชอบ รวมทั้งสนับสนุนการบริหารสถานการณ์ ให้ทุกหน่วยงานสนับสนุนการทำงานของศูนย์อำนวยความสะดวกป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติตั้งแต่ในยามปกติ เพื่อให้พร้อมแปรสภาพ เป็น “ศูนย์อำนวยความสะดวกเฉพาะกิจ” เมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน

ส่วนที่ ๕

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

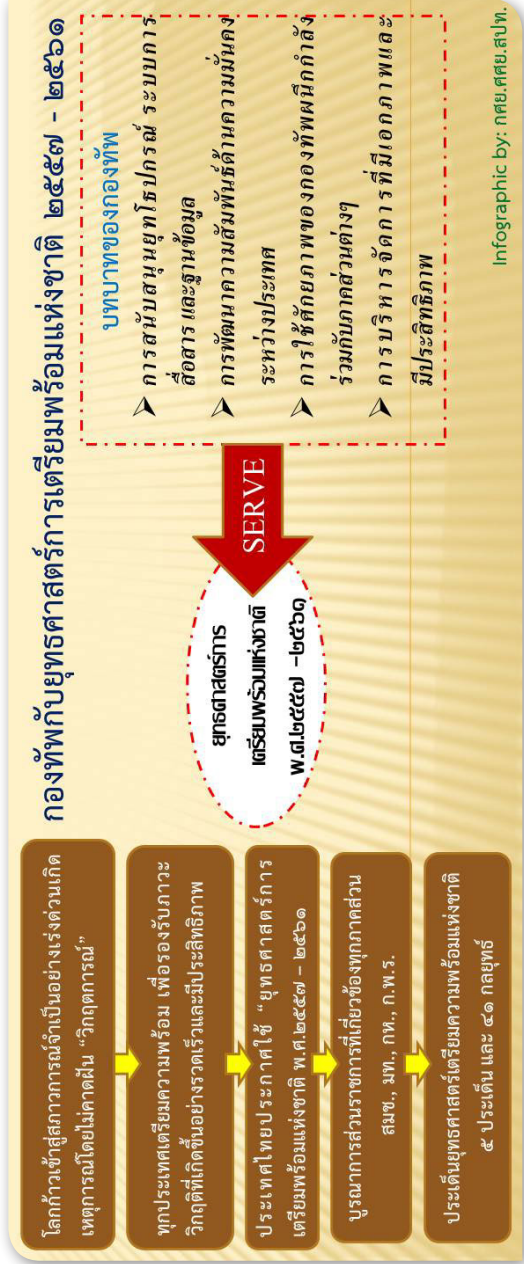

unaru

ด้วยสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วตลอดเวลา ประเทศต่างๆ ในประชาคมโลก อาจประสบกับภาวะไม่ปกติ อันนำมาซึ่งภัยคุกคามความมั่นคงของประเทศได้เสมอ ด้วยเหตุนี้ นานาประเทศจำเป็นต้องมีแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติเพื่อพร้อมที่จะเผชิญกับสถานการณ์นั้นๆ ได้อย่างเหมาะสม สำหรับประเทศไทยรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการเตรียมพร้อมของชาติในการเผชิญกับภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อความอยู่รอดปลอดภัยของชาติตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยกำหนดให้มีแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๑๗ แผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๒๐ แผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕ และนโยบายการเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๘ กระทั่งปัจจุบันได้กำหนดใช้ **“ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๗ – ๒๕๖๑”** ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ.๒๕๕๗ เป็นต้นมา เพื่อรับมือกับภัยต่างๆ ด้วยการบูรณาการความร่วมมือและการปฏิบัติร่วมกันของทุกภาคส่วน ซึ่งในส่วน of ภาคราชการนั้น ประกอบด้วย สมช., มท., กท., และ ก.พ.ร. โดยยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๗ – ๒๕๖๑ ประกอบไปด้วยประเด็นยุทธศาสตร์ ๕ ประเด็น ๒๑ ตัวชี้วัด และ ๔๑ กลยุทธ์

ทั้งนี้ จากการศึกษา วิเคราะห์ภารกิจและขีดความสามารถของกองทัพไทย ในฐานะหน่วยงานหลักด้านความมั่นคงของประเทศ มีบทบาทเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมแห่งชาติ ๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ โดยการเป็นทั้งหน่วยงานหลักและหน่วยงานร่วม เพื่อบูรณาการดำเนินงานกับทุกภาคส่วน อย่างเป็นระบบในการรองรับสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ ดังแผนภาพที่ ๒ และตารางสรุปบทบาท และภารกิจของกองทัพต่อยุทธศาสตร์ฯ ดังนี้

แผนภาพที่ ๒ กองทัพบกกับยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ ๒๕๕๗ - ๒๕๖๑

ตารางสรุป บทบาทและภารกิจของกองทัพต่อยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อม แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๗ – ๒๕๖๑

ประเด็นยุทธศาสตร์	กองทัพเป็นหน่วยงานหลัก	กองทัพเป็น หน่วยงานร่วม
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเตรียมพร้อมของ ทุกภาคส่วนให้พร้อม เผชิญกับภาวะไม่ปกติ</p>	<p>- การสนับสนุนยุทธโธปกรณ์ ระบบการสื่อสาร และฐานข้อมูล โดยกองทัพเป็นหน่วยงานหลัก ด้วยการ ส่งเสริม และพัฒนา ระบบการสื่อสารและเครื่องมือ ในการแจ้งเตือนเฝ้าระวัง สถานการณ์ฉุกเฉิน ไม่ว่าจะ เป็น ทางบก ทางทะเลหรือทางอากาศ เพื่อสนับสนุนให้หน่วยงานอื่นๆ ของภาครัฐ ภาคเอกชน และ ภาคประชาสังคม มีการเตรียม ความพร้อมร่วมกันในทุกภาค ส่วนตั้งแต่ภาวะปกติจนถึง ภาวะฉุกเฉิน</p>	
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน และศักยภาพให้คน ชุมชน และสังคม</p>	<p>-</p>	<p>-</p>

ประเด็นยุทธศาสตร์	กองทัพเป็นหน่วยงานหลัก	กองทัพเป็น หน่วยงานร่วม
<p><u>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓</u> การเสริมสร้างความร่วมมือ กับต่างประเทศ ในการ จัดการสาธารณสุขภัย และ ภัยความมั่นคงแบบใหม่</p>	-	- การพัฒนาความสัมพันธ์ ด้านความมั่นคงระหว่าง ประเทศ ด้วยการขยายความ สัมพันธ์และความร่วมมือ ระหว่างกองทัพกับหน่วยงาน ความมั่นคงของต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องในภูมิภาคทั้ง ระดับทวีภาคีและพหุภาคี เพื่อเตรียมการและปฏิบัติ การแก้ไขปัญหาสาธารณสุขภัย ในสถานการณ์ฉุกเฉิน ตลอดจนภัยคุกคามความ มั่นคงไม่ตามแบบปรวมกัน
<p><u>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔</u> การฝึกกำลังและบูรณาการ แผน ในทุกระดับ</p>	-	- การใช้ศักยภาพของกองทัพ ฝึกกำลังร่วมกับภาคส่วน ต่างๆ ด้วยการนำศักยภาพ และความพร้อมของกองทัพ โดยเฉพาะด้านกำลังพล เข้ามาช่วยเหลือ สนับสนุน แก้ไข สถานการณ์วิกฤต ของชาติร่วมกับทุกภาคส่วน โดยถือเป็นการปฏิบัติภารกิจ ทางทหารอื่นๆ นอกเหนือ จากสงคราม (Military Operations Other Than War : MOOTW)

ประเด็นยุทธศาสตร์	กองทัพเป็นหน่วยงานหลัก	กองทัพเป็น หน่วยงานร่วม
<p><u>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕</u> การบริหารจัดการที่มี เอกภาพและประสิทธิภาพ</p>	<p>- การบริหารจัดการที่มี เอกภาพและมีประสิทธิภาพ ด้วยการดำเนินการประสานงาน และอำนวยความสะดวก พร้อมร่วมกับ สมช. และ มท. เพื่อให้เกิดเอกภาพและ ความพร้อมในการเผชิญกับ ภัยคุกคามความมั่นคงของชาติ ทุกรูปแบบ โดยที่กองทัพ ดำเนินงานตามแผนป้องกัน ประเทศของ กท. ให้สอดคล้อง กับยุทธศาสตร์การเตรียม พร้อมแห่งชาติฯ</p>	<p>-</p>

อาจกล่าวได้ว่ากองทัพมีภารกิจในการป้องกันและรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักรจากภัยคุกคามรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ ตลอดจนการรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และประชาชน รวมทั้งดำเนินกิจการทหารสมัยใหม่ให้มีความเป็นสากล โดยได้มีการพัฒนาทั้งในเรื่องของการจัดส่วนราชการ โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และภารกิจอย่างต่อเนื่อง ซึ่งที่ผ่านมากองทัพต้องเผชิญกับปัญหาและสิ่งท้าทายศักยภาพนานัปการทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ภัยพิบัติ หรือสิ่งท้าทายต่างๆ จึงส่งผลให้กองทัพปรับเปลี่ยนกระบวนการทางความคิดและวิธีการทำงานให้สามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างหลากหลาย และมีประสิทธิภาพสูง ด้วยวิวัฒนาการที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้การกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ต่างๆ ของประเทศต้องควบคู่ไปกับการพัฒนาความพร้อมอย่างบูรณาการของทุกภาคส่วนในทุกมิติ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะปัญหาภัยธรรมชาติและสภาพแวดล้อมที่นับวันมีความหลากหลายและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ:

เพื่อให้เกิดการตอบสนองต่อแผนยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม ทันเวลา และสอดคล้องกัน เอกสารศึกษา เฉพาะกรณีฉบับนี้ มีการศึกษาข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของกองทัพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๕.๒.๑ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามแผนยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติฯ ต้องทำการวางแผนปฏิบัติการ (Action Plan) รองรับต่อแผนยุทธศาสตร์ฯ ได้อย่างชัดเจน

๕.๒.๒ ควรมีการจัดทำข้อมูลของทรัพยากร เพื่อการป้องกันประเทศ ที่ถูกต้อง ทันสมัย ชัดเจน และแจกจ่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการบริหารทรัพยากรร่วมกันในสถานการณ์วิกฤติ

๕.๒.๓ ควรมีการแนะนำให้ความรู้กับประชาชน ภาคส่วนต่างๆ อย่างกว้างขวางทั่วถึง ตลอดจนมีการสอดแทรกไว้ในการเรียนการสอนของระดับชั้นต่างๆ ในประเด็นของความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วม เพื่อเตรียมพร้อมในเชิงรุกและเชิงรับต่อภัยพิบัติแห่งชาติตามแผนยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติฯ

๕.๒.๔ ควรจัดให้มีการทดสอบ ซักซ้อมแผนการปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมฯ ร่วมกับหน่วยงานภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีความพร้อมอยู่เสมอ และสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้ในสถานการณ์จริง

ท้ายนี้ คงปฏิเสธไม่ได้ว่าการเตรียมความพร้อมของชาติต่อสถานการณ์วิกฤต และภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่นั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ทุกภาคส่วนได้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ และเห็นความจำเป็นต่อการบูรณาการการปฏิบัติร่วมกัน ทั้งนี้ กองทัพเป็นหน่วยงานด้านความมั่นคงของชาติที่มีความพร้อมทั้งกำลังพล ยุทโธปกรณ์ ระบบการสื่อสาร และฐานข้อมูล ที่สามารถสนับสนุนต่อยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติฯ ทั้งในฐานะของการเป็นหน่วยงานหลัก และหน่วยงานร่วมในการป้องกัน ยับยั้ง คลี่คลาย “ภาวะวิกฤต” ของชาติได้อย่างทัน่วงที่มีประสิทธิภาพ **อันเป็นการส่งเสริมความเชื่อมั่น ศรัทธา และภาพลักษณ์ที่ดีของกองทัพไทยต่อประชาชนต่อไป...**

บรรณานุกรม

ทัศนีย์ ผลชานิกโก ; เอกสารวิชาการ เรื่อง ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๗ - ๒๕๖๑

นโยบายการเตรียมพร้อมแห่งชาติพ.ศ.๒๕๕๗ - ๒๕๖๑ ; สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

บทความ เรื่อง ความจำเป็นในการฝึกซ้อมแผนป้องกันและบรรเทาภัยในภาคคมนาคม กลุ่มบริหารความปลอดภัย สำนักแผนความปลอดภัย ; ๒๓ ก.ย.๕๗

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

62 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ 10400

โทร. 02-275-5715 <http://ssc.rtarf.mi.th>